

waren schaars en maakten nog niet 1% van het totale aantal nesten uit. Een dikke driekwart van de onderzochte bewoners had geen bezwaar tegen de aanwezigheid van de nesten. De rest vond het maar een smeerbeel en men mag gevoelig aanmerken dat deze lieden (sommige) nesten verwijderden.

Het onderzoek is in 1990 voortgezet in iets gewijzigde vorm, en zal nog enige jaren worden volgehouden. Vanwege de vele medewerking in 1989 is het niet meer noodzakelijk om de nestplaatsen uitgebreid te beschrijven.

De nadruk is daarom komen te liggen op het volgen van de populatieontwikkeling. De tellers worden dan ook uitgenodigd om zoveel mogelijk dezelfde gebieden als in 1989 te blijven tellen. Nieuwe tellers wordt aangeraden een vast telgebied (kwartblok) te kiezen, en dit enkele jaren te blijven volgen (neem contact op met de DC). Ongepubliceerde telreeksen uit het verleden zijn eveneens welkom.

Overigens wijzen de eerste resultaten van 1990 er op dat dit jaar een in vergelijkbaar met 1989 tamelijk mager jaar is, net als bij de Oeverzwaluw. Dit moge een aansporing zijn tot deelname aan dit onderzoek!

Huiszwaluw (Sjef Kerkhofs).

BSP-Nietbroedvogels

Eerste resultaten

De eerste maanden van het BSP-nietbroedvogelproject zijn achter de rug en langzaam maar zeker komt de stroom met maandkaarten op gang. Waren er per 18 juni nog slechts 430 kaarten gearriveerd, eind juli was dit al ruim verdubbeld en we zitten begin augustus boven de eerste duizend. Let wel, de eerste duizend, want geluiden uit de districten doen vermoeden dat ons nog wat te wachten staat. Ook uit de DBA hoek komen positieve geluiden en, hoewel de verspreiding van het materiaal onder de DBA-ers wat langer op zich heeft laten wachten, moet het mogelijk zijn om nog een deel van de gegevens van 1989 uit deze hoek te verkrijgen, en zeker die uit 1990.

Nu eerst even wat getalletjes. Zoals te zien is in tabel 1 zijn een aantal districten na een wat matte start nu echt goed uit de blokken gekomen, en de rest doet zijn best om te volgen. Koploper van het eerste uur was Friesland, maar Noord-Holland

noord is ze, met de kersverse districtscoördinator Ruud Brouwer, als een speer voorbijgezeild. Enkele waarnemers hebben hun notitieboekjes werkelijk ondersteboven gekeerd en ook de Vogelwerkgroepen doen van zich spreken. Natuurlijk zijn gevens uit 1989 tot nu toe het best vertegenwoordigd. Dit is gezien het feit dat 1990 nog lang niet voorbij is niet zo verwonderlijk, maar het geeft toch wel aan dat de mensen hun best hebben gedaan om zoveel mogelijk gegevens van het vorige jaar te achterhalen. Hierbij onze dank voor deze inspanning, die gezien de hoeveelheid gegevens van enkele klanten toch wel wat krampende vingertjes zal hebben opgeleverd.

We draaien momenteel echter op een vrij beperkt groepje zeer actieve waarnemers en vragen daarom nogmaals iedereen zich er van te verzekeren dat zijn gegevens bij SOVON terecht komen. Hetzij door zelf de kaart in te vullen, hetzij door de archivaris van de vogel/natuurwerkgroep te benaderen.

Als de stijgende lijn erin blijft, en daar lijkt het wel op, kunnen we misschien aan het einde van dit jaar al een gedegen overzicht van enkele interessante soorten leveren. Ter indicatie zijn de nu aanwezige waarnemingen geteld (tabel 2).

DISTRICT	Aantal Waarnemingen	
	tot 18-06	eind juli
1 Noord-Holland noord	6	631
2 Friesland	319	497
3 Groningen	36	36
4 Drenthe	7	8
5 Twente	0	1
6 Overijssel west	62	83
7 Flevoland	28	28
8 Noord-Holland zuid	198	406
9 Zuid-Holland noord	188	312
10 Utrecht	21	102
11 Veluwe	40	413
12 Achterhoek	36	38
13 Grote Rivieren	18	18
14 Zeeland	6	6
15 Noord-Brabant west	0	0
16 Noord-Brabant oost	69	68
17 Limburg noord	0	0
18 Limburg zuid	1	1
19 Zuid-Holland zuid	15	15

Tabel 1. Aantal ingestuurde waarnemingen (niet: exemplaren).

	TOTAAL
IJzduiker	29
Kuifaalscholver	18
Kwak	48
Grote Zilverreiger	18
Zwarte Ooievaar	14
Ooievaar	120
Sneeuwvangs	23
Witbuikrotgans	2
Roodhalsgans	23
Casarca	48
Krooneend	55
Witoogeend	27
Zwarte Wouw	26
Rode Wouw	38
Zeearend	26
Grauwe Kiekendief	8
Vlaarend	93
Roodpootvalk	23
Smelleken	233
Slechtvalk	97
Kraanvogel	25
Steltkluut	17
Morinelplevier	6
Temmincks Strandloper	20
Grauwe Franjepoot	5
Rosse Franjepoot	5
Middelste Jager	44
Zwartkopmeeuw	118
Vorkstaartmeeuw	9
Grote Burgemeester	18
Geelpootmeeuw	25
Reuzenster	34
Witvleugelstern	5
Kleine Alk	23
Papegaaiduker	33
Velduil	113
IJsvogel	183
Hop	6
Draaihals	29
Strandleeuwerik	23
Grote Pieper	10
Duinpieper	12
Rouwkwikstaart	54
Pestvogel	38
Waterspreeuw	19
Bladkoning	13
Kleine Vliegenvanger	5
Grauwe Klauwier	16
Klapekster	168
Notekraker	1
Raaf	240
Europese Kanarie	14
IJsgors	100
Sneeuwgorz	247
Ortolaan	17
Buidelmees	2

Tabel 2. Totaal aantal waarnemingen.

Tussen de opvallende uitschieters zien we bijvoorbeeld Smelleken, Zwartkopmeeuw, Papegaaiduker, Velduil, Klapekster en Raaf. In negatieve zin vallen op: Grauwe Kiekendief, die toch wel erg zeldzaam lijkt te worden; IJsgors, Sneeuwgorz en vooral Strandleeuwerik, (blijkbaar in het noorden gebleven?) en ook Rode Wouw en Zwarte Wouw zijn mager vertegenwoordigd. Dit laatste kan beslist rechtgetrokken worden, want aan de DBA werden alleen al in 1989 voor Nederland en België meer dan 100 Rode en 80 Zwarte Wouwen gemeld.

Nu zullen sommigen opmerken dat de gegevens overtrokken zijn omdat vele waarnemingen op één of enkele exemplaren betrekking kunnen hebben. Soms hebben ze inderdaad gelijk. Bij de Raaf bijv. doet de solitaire Abraham (of Sara) van Hargen aan

Zee in Noord-Holland noord zijn best om door iedereen gezien te worden. De gevallen op de Veluwe hebben echter wél veelal betrekking op verschillende vogels. Bij de Sneeuwgorz hebben enkele waarnemingen betrekking op grote groepen. Er is al een groep van c. 400 gemeld. Maar ook hier zien we dat een deel van het gemelde aantal vogels betrekking heeft op dezelfde dieren, in dit geval een beruchte groep in atlasblok 24-18, de voet van de Zuidpier van IJmuiden. Dit is een favoriete plek voor zowel vogelaars als Sneeuwgorzen. Deze vervuiling van de gegevens is echter goed te ondervangen als de plek (het kwartblok dus) zo nauwkeurig mogelijk wordt genoteerd.

Bij de IJsgors zien we een aardig trekpatroon (tabel 3), zelfs bij dit geringe aantal waarnemingen. In het najaar worden de dieren vrij vaak op doortrek opgemerkt en in de winter verblijven er nog redelijk wat IJsgorsen in ons land. Op voorjaarstrek wordt de soort veel minder gemeld, hoewel ze nog tot laat in april gezien kan worden. Het grote aantal Papegaaidukers is te danken aan het intensieve speurwerk van de tellers van Camperduin (Noord-Holland - noord).

Het Smelleken doet het vooral goed in het noordwesten van het land. Dit wordt voor een deel veroorzaakt

	aantal pleisterend	aantal vliegend
januari	105	.
februari	15	.
maart	2	1
april	.	3
mei	.	.
juni	.	.
juli	.	.
augustus	.	.
september	26	22
oktober	26	49
november	78	41
december	14	7

Tabel 3. Aantal gemelde IJsgorsen.

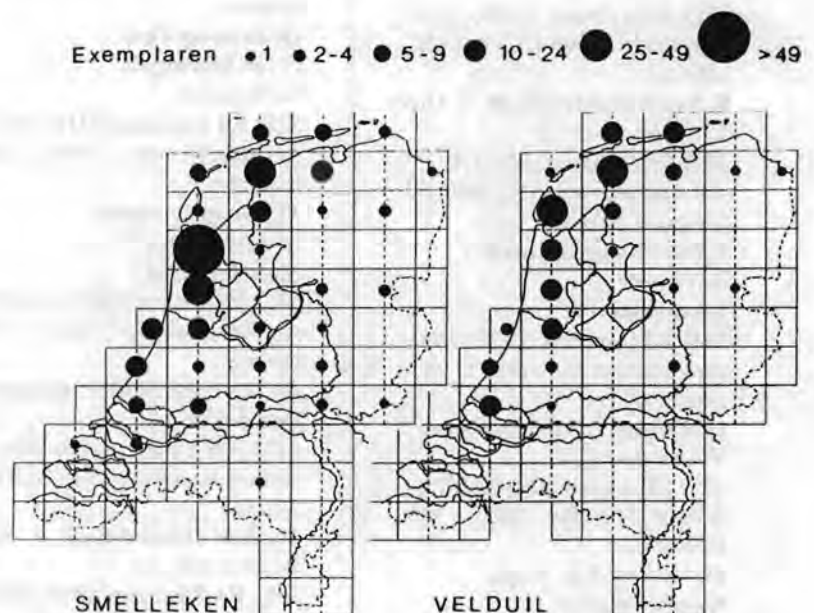
door het grotere aantal ingestuurde waarnemingen in die streken, maar andere districten met veel waarnemingen blijken bij deze soort wat achter te blijven. Ook voor de Velduil gaat dit op.

Zo blijkt maar weer dat al een betrekkelijk kleine hoeveelheid gegevens leuke zaken aan het licht brengt.

Het najaar staat inmiddels voor de deur. Het broedvogelseizoen is afgesloten maar het BSP blijft gewoon doorgaan, met of zonder broedvogels.

Overigens blijken enkele mensen niet te weten dat je (vermoedelijke) broedgevallen, beter op de kaarten van het BSP-broedvogelproject kwijt kunt. Deze zijn bij de Districtscoördinatoren te verkrijgen.

We wensen iedereen veel plezier met vogels kijken in het najaar. Al dan niet volle waarnemingskaarten zijn natuurlijk bijzonder welkom.

Figuur 1. Aantal gemelde Velduilen en Smellekens.